

Užsienio kalba (anglų) diagnostinis vertinimas

Rašytinio teksto kūrimo gebėjimų tikrinimas

Rašymo užduočių tikslas – patikrinti gebėjimus kurti tekstą, atitinkantį komunikacinę situaciją. Pagal Bendrųjų Europos kalbų metmenų (BEKM) A2 kalbos mokėjimo lygį mokiniai geba rašyti trumpas, paprastas pastabas ar žinutes, labai paprastą asmeninį laišką, pvz., kam nors už ką nors padėkoti. Pagal B1 kalbos mokėjimo lygį mokiniai geba parašyti paprastą rišlų tekstą gerai žinomomis ar juos dominančiomis temomis, geba rašyti asmeninius laiškus, apibūdinti patirtį ir įspūdžius.

Rašymo užduotims (žinutei ir asmeniniam laiškui) formuluojamos situacijos, reikalaujančios atitinkamo turinio ir raiškos priemonių. Kelios užduotys leidžia patikrinti daugiau mokinių gebėjimų: pagal pateiktą užduotį parinkti tinkamą teksto formą, logiškai ir nuosekliai išdėstyti turinį, pagal situaciją adresatui pritaikyti kalbos stilių, pasirinkti ir taisyklingai vartoti kalbos raiškos priemones.

Kuriamų tekstų žanrai ir jų komunikacinė paskirtis yra nevienodi, todėl kiekvienai užduočiai įvertinti pateikiamos atskiros užduočių vertinimo lentelės. Vertinimo instrukcijose išskirti trys pagrindiniai vertinimo kriterijai: turinys, teksto struktūra (išdėstymas), kalbos taisyklingumas. Atskirai vertinama komunikaciniu ir formalioju (leksika, gramatika, ortografija) aspektais. Taip objektyviau patikrinami ir įvertinami mokinio rašymo gebėjimai.

- ***Rašytinio teksto kūrimo gebėjimai kaip vertinimo objektas.***

Rašytinio teksto kūrimo vertinimo objektas – tai kalbos gebėjimai *raštu* perduoti *informaciją* (faktus, mintis, nuomonę, jausmus ir kt.), atsižvelgiant į komunikacinę situaciją.

Rašytinio teksto kūrimo gebėjimai yra sudėtingi ir daugialypiai produkavimo ir interakcijos gebėjimai. Norint sukurti (parašyti) rišlų tekstą (pavyzdžiui, laišką) užsienio kalba, reikia gebėti:

produkuoti (kurti) įvairių tipų tekstus (aprašomąjį, pasakojamąjį, informuojamąjį, samprotavimo / argumentuojamąjį);

vartoti konkrečiam žanrui būdingus posakius;

turėti pakankamus lingvistinius rašytinės kalbos pagrindus operuoti leksine ir gramatine medžiaga rašymo procese;

apipavidalinti tekstą pagal užsienio kalbos (anglų) tradicijas.

Rašymo kaip kalbinės veiklos rūšies mokymo tikslus lemia komunikaciniai kalbos vartotojo poreikiai. Pateikiant užduotis, orientuojamasi į tuos žanrus, pagal kuriuos sudaromos galimybės *patikrinti* kuo daugiau gebėjimų grupių:

produkuoti įvairių tekstų tipų elementus (pasakoti, informuoti, apibūdinti, samprotauti);

taikyti kalbos stilių įvairiems adresatams įvairiose situacijose;

pasirinkti kalbos raiškos priemones, atitinkančias užduoties turinį ir rašymo tikslą (registas);

parinkti tinkamą teksto formą pagal pateiktą užduotį;

logiškai ir nuosekliai dėstyti užduotį atitinkantį turinį (kompozicija, organizavimas, rišlumas);

rašyti laikantis grafikos, rašybos, skyrybos bei gramatikos normų (rašymo technikos įvaldymas, gramatinis taisyklingumas).

Rašytinio teksto kūrimo gebėjimai tikrinami *kompleksiškai*. Konkretinant programoje nustatytus kriterijus, sudaromos vertinimo matricos / lentelės kiekvienai konkrečiai rašymo užduočiai įvertinti. Kiekvienoje rašymo užduotyje vertinama:

ar kuriamas tekstas atitinka užduotį (situaciją, temą);

ar teksto prasminiai vienetai atitinka užduoties turinį, vertinamas teksto išsamumas (turinio kriterijus);

žodyno vartojimas / parinkimas kalbos turtingumo požiūriu;

teksto struktūravimas, dėstyimo logiškumas ir nuoseklumas, rišlumas;

žodyno (leksikos) vartojimas / parinkimas kalbos taisyklingumo požiūriu;

gramatinis taisyklingumas, rašyba ir skyryba;

kalbos raiškos priemonių pritaikymas konkrečiam adresatui ir situacijai (kalbos registas).

12. Aptartys iš Bendrųjų Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenų. Rašytinio teksto kūrimo (rašymo) aptarčių skalės.

BENDROJI RAŠY TINĖ SA VEIKA

B1

Geba pakankamai tiksliai perteikti informaciją ir mintis tiek konkrečiomis, tiek abstrakčiomis temomis; geba patikrinti informaciją, paklausti apie problemas ir jas paaiškinti.

Geba rašyti asmeninius laiškus ir raštelius klausdamas arba perteikdamas paprastą būtiną informaciją, išdėstydamas tai, kas jam atrodo svarbu.

A2 Geba rašyti trumpas šabloniškas žinutes būtiniaisiais klausimais.

SUSIRAŠINĖJIMAS

B1

Geba rašyti asmeninius laiškus perteikdamas naujienas ir išdėstydamas savo mintis abstrakčiomis bei kultūrinėmis temomis, pavyzdžiui, apie muziką, filmus.

Geba rašyti asmeninius laiškus su tam tikromis detalėmis aprašydamas patirtį, jausmus ar įvykius.

A2 Geba rašyti labai trumpus šabloniškus asmeninius laiškus.

13. Rašymo užduotys ir jų vertinimo pavyzdžiai:**Žinutės vertinimo lentelė. 5 taškai**

<i>Taškų skaičius</i>	<i>Aptartys</i>
<i>Turinys/ Komunikacinės užduoties įvykdymas</i>	
3	Pilnai atsakyta į visus (4) užduoties punktus. <i>Komunikacinė užduotis pilnai įvykdyta.</i>
2	Atsakyta į (3) užduoties punktus. Neatsakyta į 1 užduoties punktą arba į kai kuriuos punktus atsakyta nepilnai. <i>Komunikacinė užduotis įvykdyta 70%.</i>
1	Atsakyta į (2) užduoties punktus. Neatsakyta į (2) užduoties punktus arba į kai kuriuos punktus atsakyta nepilnai. <i>Komunikacinė užduotis įvykdyta 50%.</i>
0	Atsakyta į (1) užduoties punktą. Neatsakyta į (3) užduoties punktus arba atsakyta nepilnai. <i>Komunikacinė užduotis neįvykdyta.</i>
<i>Kalbos taisyklingumas (gramatikos taisyklingumas ir žodyno tinkamumas)</i>	
2	Nėra/beveik nėra gramatikos arba žodyno klaidų. Nedaugiau kaip 3 gramatikos ar žodyno klaidos.
1	Dauguma gramatikos struktūrų arba žodžių vartojami tinkamai ir taisyklingai. Nedaugiau kaip 7 gramatikos ar žodyno klaidos.
0	Daug gramatikos struktūrų arba žodžių vartojami netinkamai arba netaisyklingai. Daugiau kaip 7 gramatikos ar žodyno klaidos.
5 taškai	

Vertinant žinutes būtina laikytis šių bendrų nurodymų:

- Rašybos ir skyrybos klaidos nevertinamos.
- Jei žinutės turinys neatitinka užduoties, visas tekstas vertinamas 0.

- Jei parašyta mažiau kaip 15 žodžių, visas žinutės tekstas vertinamas 0.
- Pasikartojančios vienodo pobūdžio klaidos skaičiuojamos kaip viena klaida.

Žinučių ir jų vertinimo pavyzdžiai

Tavo draugas atvyksta į svečius. Tuo metu negali jo pasitikti. Parašyk jam žinutę:

- pasidžiauk, kad jis atvyksta
- atsiprašyk, kad negali pasitikti
- paaiškink, kodėl
- parašyk, kas pasitiks jį stotyje.

Parašyk 30 – 40 žodžių.

Hello Tim,	<i>For marker's use</i>
I know that you are going visiting me. I am sorry, but I can't meet you.	<i>gr</i>
My brother will meet you. Until I came home you can wait me	<i>gr. gr.</i>
and my mom make tea for you.	<i>gr</i>
36 words	

Žinutės vertinimas

	Taškai	Mokytojo vertinimas
<i>Turinys/ Komunikacinės užduoties įvykdymas</i>	3	1
<i>Kalbos taisyklingumas (gramatikos taisyklingumas ir žodyno tinkamumas)</i>	2	1
Total	5	2

Hi Tom,	<i>For marker's use</i>
Thank you for your message. I am happy that you are going to visit me, but I don't meet	<i>gr</i>
you at the station. I will get home about 8 pm. Kate will meet you at the station. When I	
come home we are thinking about your problem.	<i>gr</i>
Best wishes,	
46 words	Andrius

Žinutės vertinimas

	Taškai	Mokytojo vertinimas
<i>Turinys/ Komunikacinės užduoties įvykdymas</i>	3	1
<i>Kalbos taisyklingumas (gramatikos taisyklingumas ir žodyno tinkamumas)</i>	2	2
Total	5	3

Hello Simona,	<i>For marker's use</i>
I am glad you are coming. I am sorry I can't meet you at the station tomorrow because	
I must take my grandmother from hospital. But don't worry my father will take you.	<i>Gr voc.</i>
I'm so sorry about that.	
Gabriele	
38 words	

Žinutės vertinimas

	Taškai	Mokytojo vertinimas
<i>Turinys/ Komunikacinės užduoties įvykdymas</i>	3	3
<i>Kalbos taisyklingumas (gramatikos taisyklingumas ir žodyno tinkamumas)</i>	2	2
Total	5	5

Asmeninio laiško vertinimo lentelė. 10 taškų

Taškų skaičius	Aptartys
<i>Turinys/Komunikacinės užduoties įvykdymas</i>	
4	Pilnai atsakyta į visus (4) užduoties punktus. <i>Komunikacinė užduotis pilnai įvykdyta.</i>
3	Atsakyta į visus (4) užduoties punktus, tačiau į 1 ar 2 punktus atsakyta nepilnai. <i>Komunikacinė užduotis įvykdyta.</i>
2	Atsakyta į (3) užduoties punktus. Neatsakyta į 1 užduoties punktą arba į kai kuriuos punktus atsakyta nepilnai. <i>Komunikacinė užduotis įvykdyta 70%.</i>
1	Atsakyta į (2) užduoties punktus. Neatsakyta į (2) užduoties punktus arba į kai kuriuos punktus atsakyta nepilnai. <i>Komunikacinė užduotis įvykdyta 50%.</i>
0	Neatsakyta į daugumą (3-4) užduoties punktų. <i>Komunikacinė užduotis neįvykdyta.</i>
<i>Teksto ir minties rišlumas</i>	
1	Tekstas ir mintys nuoseklios ir rišlios.
0	Yra teksto arba minties rišlumo trūkumų.
<i>Teksto išdėstymas</i>	
1	Tekstas išdėstytas tinkamai arba yra 1 trūkumas.
0	Yra 2 arba daugiau teksto išdėstymo trūkumų.
<i>Kalbos taisyklingumas (gramatikos taisyklingumas ir žodyno tinkamumas)</i>	

<i>Taškų skaičius</i>	<i>Aptartys</i>
3	Nėra/beveik nėra gramatikos arba žodyno klaidų. Ne daugiau kaip 3 klaidos.
2	Beveik visos gramatikos struktūros arba žodžiai vartojami tinkamai ir taisyklingai. Ne daugiau kaip 6 klaidos.
1	Dauguma gramatikos struktūrų arba žodžių vartojami tinkamai ir taisyklingai. Ne daugiau kaip 10 klaidų.
0	Daug gramatikos struktūrų arba žodžių vartojami netinkamai arba netaisyklingai. Daugiau kaip 10 klaidų.
<i>Rašyba, skyryba</i>	
1	Nėra/beveik nėra rašybos ar skyrybos klaidų. Nedaugiau kaip 5 klaidos.
0	Daugiau kaip 5 klaidos.
10	

Asmeninių laiškų ir jų vertinimo pavyzdžiai

Klasės partneriai iš Anglijos rengia projektą apie įvairių Europos mokyklų šventes. Parašyk vienam iš projekto draugų laišką, kuriame aprašyk įdomiausią savo mokyklos šventę:

- kada švenčiama,
- kas organizuoja ir kas dalyvauja,
- kaip atrodo mokykla,
- nurodyk interneto adresą, kur galima pažiūrėti šventės nuotraukų.

Parašyk 100-120 žodžių.

Dear Tim,	<i>For marker's use</i>
Thanks for your letter, I am fine, how are you?	p.p.
I want to tell you about holiday in my school. This holiday is my favourit, because it's	Gr. sp. p.

sport festival. We celebrating on September 12 th . This holiday started organisate by	Gr. gr. gr.
principal. Always came a lot of people who loves sport in their holiday. I thing that you	Gr. gr. gr. sp.
should to come. School from stadium looks spectacular, with white walls and few trees	Gr.gr. p.
near a wall. This holiday really nice because everyone very friendly. If you want to see	Gr. gr.gr.
few interesting photos from this holiday you can visit to www.karkas.lt In this website	Gr. p. gr.
are a lot of information about this holiday. See you soon. Now I must to go.	Gr.
Your friend Modestas	
118 words	

Letter marking scale. 10 points

Criterion	Points	Teacher's mark
Content	4	4
Coherence and Cohesion	1	1
Layout	1	0
Accuracy/appropriacy of Grammar Structures and Vocabulary	3	0
Spelling, punctuation	1	0
Total	10	5

Dear Katy,	<i>For marker's use</i>
Thank you for your letter. It was really nice to read about your classmates favourite	<i>gr</i>
holiday.	

Me and my classmates are also preparing a project about Europe's schools festivals.	gr
Most of all we like šimtadienis. We're celebrating it on the last days of February. This	gr
festivals organisers are 11th graders and guests of honour, 12th graders and teachers.	gr
Every year we have a different theme for šimtadienis, so we decorate school different	gr
every year. For example, last year we had a huge art exhibition and this year we had	p
Latino festival. You can take a look on a-gimnazija.lt.	gr
Please tell me if you liked it. I'd love to help you throw this festival in your school.	voc.
Best wishes, Vytautė	
119 words	

Letter marking scale. 10 points

Criterion	Points	Teacher's mark
Content	4	3
Coherence and Cohesion	1	1
Layout	1	1
Accuracy/appropriacy of Grammar Structures and Vocabulary	3	1
Spelling, punctuation	1	1
Total	10	7

Dear Sally,	
-------------	--

Thanks for your letter and I am sorry that I haven't been in touch recently.	<i>For marker's use</i>
I'll describe the most interesting festival in our school. In my opinion, it's "EGO day".	
The festival is organized by students. We usually have many guests from other schools.	
In , "EGO day" all classes can be what they want to be. They can create an amazing	gr
makeup or hair style and change a uniform to other clothes! The school looks like a	sp.gr
theatre with its personal actors. You can see it in the photos, which are in the web	gr.
page www.apgimnazija.lt This festival is organized on the 1 st of April.	voc.
Write me about the most popular festival in your school.	
That's all for now. Miss you so much!	
Love,	
Gabriele	
124 words	

Letter marking scale. 10 points

Criterion	Points	Teacher's mark
Content	4	4
Coherence and Cohesion	1	1
Layout	1	1
Accuracy/appropriacy of Grammar Structures and Vocabulary	3	2
Spelling, punctuation	1	1
Total	10	9

Student self-assessment

Part one

I do my best writing when

- My paragraph starts with a topic sentence.
- I indent my first sentence.
- I stay on topic.
- I use details to support my topic.
- My paragraph has 5-8 complete sentences.
- My paragraph has a summary or a closing sentence.
- I use words that make my meaning clear. I do not use the same words over and over.
- I try to spell words correctly.
- I begin each sentence with a capital letter.
- I begin each proper name with a capital letter.
- I use sentences that end with a period, exclamation point or a question mark.
- My handwriting is clear enough to read.

Part two

1. Was this piece easy or difficult to write? Why?
2. How many times did I revise it before handing it in?
3. Did I receive any responses or suggestions from the teacher or peer editor? Did he/she like my work?
4. Did I try something new such as an expression, a lexical item, a verb pattern?
4. What should I change or improve to make my writing more appealing to the reader?
5. How does it compare to other pieces I have written?
6. What did I learn from this composition?

Literatūra

1. Pagrindinio ugdymo bendrosios programos, 2008.
2. Vidurinio ugdymo bendrosios programos, 2011.
3. Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys, UAB Firidas, 2008
4. Ugdymo plėtotės centro įgyvendinamo ESF projekto „Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14-19 metų mokiniams, II etapas: gilesnis mokymosi diferencijavimas ir individualizavimas, siekiant ugdymo kokybės, reikalingos šiuolaikiniam darbo pasauliui“ medžiaga.